

Добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного страхування

Проблема відсутності страхового стажу у майбутніх пенсіонерів стає з кожним днем більше і більше актуальною, тому слід роз'яснити хто і як може прийняти участь у добровільному загальнообов'язковому страхуванні.

Частиною першою ст. 10 Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” визначено перелік осіб, які мають право на добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування та добровільну сплату єдиного внеску: члени особистого селянського господарства, якщо вони не належать до осіб, що підлягають страхуванню та особи, які досягли 16-річного віку, не перебувають у трудових відносинах із роботодавцями-страхувальниками та не є платниками єдиного соціального внеску, як фізичні особи-підприємці.

Існує три варіанти укладання договору про добровільну участь у системі загальнообов'язкового страхування:

1. Договір про добровільну участь може бути укладений не менш як на один рік і буде проводитися протягом поточного року. Сума внеску за кожен місяць дії такого договору складає не менш як 22 % від мінімального заробітної плати передбаченої Законом України “Про державний бюджет” (з 01.09.2020 — 5000,00 грн X 22%) та не більш ніж максимальний розмір внеску (з 01.09.2020 — 5000,00 грн X 15 X 22 %). Такий договір укладається з територіальним податковим органом. Сплата проводиться щомісяця до 20 числа.

Звертаємо увагу, що з вересня 2020 року мінімальна сума внеску складе 1100,00 грн та максимальна сума внеску — 16500,00 грн.

Отже, такий варіант укладання договору може бути зручним для тих осіб, які працюють за кордоном, але в подальшому планують отримувати соціальні виплати в Україні.

Водночас, такий договір можливо розірвати. Передумовами для розривання:

- за бажанням застрахованої особи або за систематичне порушення умов договору територіальним податковим органом;
- податковим органом у разі набуття застрахованою особою необхідного страхового стажу, системного порушення застрахованою особою умов договору та смерті застрахованої особи.

У разі розривання договору сплачені суми єдиного соціального внеску зараховуються до страхового стажу тільки за умови подання Звіту про сум добровільних внесків, передбаченому Порядком формування та подання страхувальниками звіту щодо суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне страхування.

2. Договір про одноразову сплату в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування за попередні періоди, у яких особа підлягала загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, а саме за період з 01.01.2004 по 31.12.2010.

Таким чином, особа, яка працювала в зазначений вище період, але її роботодавець сплачував за неї єдиний соціальний внесок в розмірі меншому ніж мінімальний страховий внесок встановлений законодавством, має можливість сплатити різницю.

Актуальним цей пункт є для тих осіб, які набули права на пенсію та їм не вистачає страхового стажу для її призначення або для набуття повного страхового стажу відповідно до ст. 28 Закону України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Одночасно, звертаємо увагу, що в таких випадках доплата до мінімального страхового внеску розраховується, виходячи із розрахунку мінімального страхового внеску відповідно до Закону України “Про державний бюджет” станом на час доплати. Такий договір укладається з органом Пенсійного фонду.

3. Договір про одноразову сплату єдиного соціального внеску за попередні роки, який укладається за період, коли особа не підлягала загальнообов’язкову державному страхуванню. Такий договір набуває чинності з дня його підписання та діє протягом 10-ти днів та заключається з територіальним податковим органом.

Сума єдиного соціального внеску у разі укладання такого договору обчислюється наступним чином мінімальний соціальний внесок помножений на коефіцієнт 2 (з 01.09.2020 – $(5000,00 \text{ грн} \times 22\%) \times 2 = 2200,00 \text{ грн}$), але не більшої ніж сума єдиного соціального внеску з максимальної величини бази нарахування єдиного соціального внеску (16500,00 грн). Сплата здійснюється одноразово за весь проміжок часу. Така форма укладання договору є актуальною також у разі досягнення особою права на призначення пенсії за віком, але у разі відсутності права на призначення пенсії, така особа має можливість укласти договір про сплату єдиного соціального внеску та сплатити за період, якого їй не вистачає для набуття права на призначення пенсії.

Отже, слід зазначити, що на сьогодні діє значно гнучка система укладання договорів про добровільне державне страхування, яка дозволяє особі обирати найбільш зручніші умови.

Відділ супроводження інформаційних систем та
електронних реєстрів № 8 управління інформаційних
систем та електронних реєстрів Головного
управління Пенсійного фонду України в Одеській області